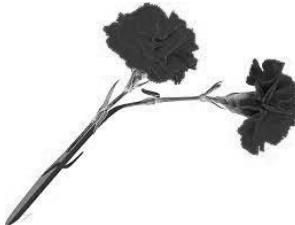

VASİF ƏLİHÜSEYN

CƏNNƏT YOLÇULARI

“Elm və təhsil”
Bakı - 2022

Redaktor:
Gülbala Teymur

Vasif Əlihüseyn. Cənnət yolçuları.
Bakı, "Elm və təhsil", 2022, 76 səh.

4702000000 qrifli nəşr
N-98-2022

© Vasif Əlihüseyn, 2022

PREZİDENT İLHAM ƏLİYEV:

*“44 günlük Vətən Müharibəsi bizim gücümüzü,
iradəmizi, birliyimizi göstərdi”*

“Biz düşməni hər gün qovurduq, hər gün. Azərbaycan Silahlı Qüvvələri 44 gün ərzində bir dəfə də geriyə addım atmamışdır, halbuki müharibələrdə hücumlar, geriyə dönmələr, manevrlər olur. Ermənistən bir dəfə də uğurlu əməliyyat apara bilməmişdir. Ermənistən ordusunda 10 min fərari olub, özləri bunu etiraf ediblər. İndi onları əfv etmək istəyirlər. İndi 5 minini əfv etmək istəyirlər. Bəs, qalan 5 min? Yəqin ki, çıxıb gedib, artıq Ermənistanda yoxdur. Azərbaycan Ordusunda, Silahlı Qüvvələrimizdə bir nəfər də fərari olmamışdır. Yaralanmış

hərbçilər, ağır yarallanmış hərbçilər bir amalla yaşayırıdlar ki, tezliklə sağılıb yenə də döyüşə qayıtsınlar.

Bütün əməliyyatlar düşünülmüş şəkildə aparılmışdır. Gün ərzində görülmüş işlər hər gün mənə məruzə edilirdi, müşavirələr keçirilirdi, növbəti gün ərzində görünləcək işlərin planı tutulurdu. Deyə bilərəm ki, nəzərdə tutduğumuz bütün məsələlər əksər hallarda öz həllini tapdı. Əlbəttə, bəzi yerlərdə yubanmalar oldu, bəzi yerlərdə da-ha da tez, yaxud da ki, daha da böyük həcmədə əməliyyat aparıla bilərdi. Ancaq bu, müharibədir, onu planlaşdırmaq mümkün deyil. Hər gün bizim hərbçilərimiz öz həyatını risk altına atırdılar. Çünkü o istehkamları, o müdafiə xətlərini keçmək həm peşəkarlıq, güc və həm də cəsarət tələb edirdi. Bizim aslanlarımız ölümə gedirdilər. Çünkü onların işi haqq işi idi, onlar öz torpaqları uğrunda vuruşurdular”.

ÖLMƏZLİK...

Hərb tarixində 44 günlük müharibə kimi yaşayacaq tarixi və qəti qələbəmiz uzun illər dünyani düşünməyə vadər edəcək.

Bu döyüşün iki tərəfi var, biri bize aid olandır ki, torpaqlarımızı işğaladan 44 günə azad etdik. İkinci cəhət isə ondan ibarətdir ki, necə? Bax, bu ikinci məsələ daha maraqlı oldu, dost da, düşmən də heyrətdə qaldı. Bu iki hadisənin müəllifləri isə Müzəffər Azərbaycan Ordusu və Ali Baş Komandan İlham Əliyev oldu. Ordumuz bu qısa vaxtda xarüqələr yaratdı. Düşünülmüş hərbi taktikamız, vətən sevgimiz qələbəmizlə yekunlaşdı. 200 illik erməni işgalinə nəinki, son qoyuldu, hətdə onların bu məğlubiyəti milli peşmançılığa, ambisiyalarının puçluğuna gətirib çıxardı, uzun illərin erməni yalanları qısa zamanda fiksasiyaya uğradı.

Qarşınazdakı bu kitab 30 illik bir zaman kəsiyində işğalçı ermənilərə və onların havadarlarına qarşı canlarını qurban vermiş həmyerlilərimiz, Cəlilabadın Maşlıq, Muğan, Söyüdlü və Kazımabad kəndlərindən olan 16 şəhid və 2 qazi haqqında tarixi faktlarla yazılmış zaman-zaman yaşayacaq salnamədir. Maraqlı bir məqam da ondan ibarətdir ki, bu hərbi ocerklərin bir qismi həm müharibə dövründə müəyyən vaxtlarda mətbuatda işıqlandırılıb.

Bu kitab 1-ci Qarabağ müharibəsi, 2016-cı il Şanlı aprel döyüşlərini, 44 günlük Vətən müharibəsini və 30 illik

atəşkəs dövrünü əhatə edir. Müəllif təcrübəli jurnalist və istedadlı şairdir. Bədii şəkildə bütün imkanlarından istifadə edərək, şəhid və qazilərimizə layiq, tarixi faktları özündə ehtiva edən əsər yaradıb. Çünkü onun mətbuatda çalışdığı bu illər ərzində xidmətlərindən başlıcası şəhid və qazilərimizdir. O, daim şəhidlərimizin ailələriylə maraqlanır, onların problem və istəklərini mətbuatda işıqlandıraraq həllinə çalışır. Əminliklə deyə bilərik ki, bu kitab gələcək nəsillər üçün nümunə olan şəhid və qazilərimizin qəhrəmanlıqlarını əbədi yaşadacaqdır.

Gülbala Teymur,
Azərbaycan Yazarçılar Birliyinin üzvü, şair

*“Müharibəyə gedən adam üçün riutbə maraqlı olmur,
özümü Azərbaycan əsgəri, döyüşçüsü sayırdım...”*

BİZ ORA VƏTƏN MÖHÜRÜ VURMUŞUQ...

Qarabağ döyüşlərində öz qəhrəmanlıqları ilə seçilmiş oğullarımızdan biri də Baş-leytenant Maşalla Şirinalı oğlu Əliyevdir. O, 1954-cü il aprel ayının 14-də Cəlilabad rayonunda anadan olub. Azərbaycan Politehnik Universitetini bitirib. İxtisasca “İnşaatçı” olmasına baxmayaraq, universitetdə hərbi kafedrani bitirib. İki il sovet orusunda zabit kimi hərbi xidmət edib. Qarabağ Qaziləri İctimai Birliyinin Cəlilabad filialının sədridir.

Müsbətibimlə tanışlıq sizin üçün də maraqlı olacaq.

– Döyüş yolunuz haradan başladı?

– Xocalı hadisəsindən sonra döyüşə getməyə qərar verdim. 1992-ci il Mart ayının 8-i rayondan birbaşa Ağdam'a yollandım. Zabit olduğumdan gedən kimi tez bir zamanda batalyonda nizam-intizam yarada bildim. Asif Məhərrəmov var idi, "Fred Asif" deyərdilər. O, bir batalyon yaratmışdı və mən də bu batalyonda döyüşürdüm.

– Siz ora zabit kimi getmişdiniz?

– Təbii ki, mən ora zabit kimi getmişdim. Amma müharibəyə gedən adam üçün rütbə maraqlı olmur. Mən özümü Azərbaycan əsgəri, döyüşçüsü sayırdım.

– Ağdam rayonunun müdafiəsi uğrunda gedən döyüşlərdə iştirak etmisiniz?

– Xeyr! Həmin vaxtı mən müalicə olunurdum. Geyim və ərzaq qılığlı bizə əziyyət verirdi. Silahımız olmurdı. Müalicəm bitdikdən sonra, yenidən döyüşə yollandım. "Naxçıvanik" döyüşündə iştirak etdim və Naxçıvanik kəndini azad etdik. Həmin vaxtı ermənilər çox böyük itki verdilər.

– Siz döyüsdə iki ayağınızı itirmisiniz. Bu hadisə necə oldu?

– İdiyə kimi yadımdadır, 1993-cü ilin dekabr ayının 3-ü idi. Xocavənd rayonunda Şışqaya deyilən bir yer var. Biz "Qaz 66" maşınında döyüşə gedirdik. Mən sürücünün yanında oturmuşdım. Maşınım yolda tank əleyhinə minaya düşdü. Mən tərəfdən qabağ təkər minaya düşdüyündən məni maşının içindən beş-altı metr uzağa tulladı. Yoldaşlarım yüngül xəsarət aldılar, mənsə bir də

baxdım ki, ayaqlarım yoxdu. Yoldaşlar qoluma girib məni qospitala apardılar. Əslində yerdə çoxlu qar olduğundan mina düz partlamadı. Partlayış sağa-sola yayıldı. Düz partlasaydı, məni külə çevirərdi.

– Qarabağ mövzusunda aparılan təbliğatlar sizi qane edirmi?

– Mən həmişə demişəm bu gün də deyirəm: “Qarabağ mövzusuna toxunan insanlardan “parfüm” qoxusu yox, “barıt” qoxusu gəlməlidir”. Mən rayonda uşaq baxçasından tutmuş, orta məktəblərə kimi maksimum nə qədər gücüm çatır təbliğat aparıram.

– Sizin üçün ayaqlarınızı itirmək ağrılıdı, yoxsa torpaqları itirmək?

– Mənim üçün ayaqlarımı itirmək şərəfdi. Mən ayaqlarımı itirəndə, vətən torpaqlarımızı öz qanımla boymış oldum. Biz ora “vətən möhürü” vurmuşuq. Tək mən yox, şəhidlərimiz və qazilərimiz. Mən vətən üçün döyüşmişəmsə, ayaqlarımı itirdiyimə görə bədbin ola bilərəmmi? Yox, əksinə mən özümə şərəf sayıram ki, vətən qarşısında gücüm çatan qədər borcumu vermişəm. Halbuki, mən başımı qoymağa getmişdim vətən yolunda. Torpaqları itirmək doğrudan da, mənim üçün ağrılıdı. O, torpaqlar ki, qanla suvarılıb qaytarılmalıdır və bu gün qaytarıldı da.

– Məni düşündürən suallardan birini də sizə ünvanlamaq istəyirəm. Vətənpərvərlik ruhunun gənclərdə aşılanması üçün “Vətənpərvərlik” partiyası yaratmaq olar?

– Məncə bu çox gözəl fikirdir. Bu qədər partiyalar var və nə olardı bir dənə də “Vətənpərvərlik” partiyası yaradılardı. Bu partiyaya Azərbaycanımızın vətənpərvər gəncləri qoşuları. Bu mövzuda bölgələrdə, hərbi hissələrdə görüşlər keçirilərdi.

– **Siz özünüz də bunun şahidi oldunuz ki, Mübariz İbrahimovun, Fərid Əhmədovun, Əhməd Abdulla-yevin qəhramanlıqları deyərədim ki, hardasa çoxdankı sükutu pozdu. Bununla bağlı nə deyə bilərsiniz?**

– Mübariz İbrahimov çox böyük əfsanə yaratdı. Fərid Əhmədov və Əhməd Abdullayev bizim çoxdanki kəşfiyyatçılarımız idи, çoxları onları şəhid olandan sonra tanıdlılar. Fərid və Əhmədin uşaq olanda, başlarını sığallamışam. Demişəm ki, bu vətəni sevmək, uğrunda şəhid olmaq lazımdır. Onlar haqqında tamaşa da hazırlanmışdı və mənim onlara dediklərimi də canlandırıblar.

– **Bizə demək istədiyiniz nəsə qalmadı ki?**

– Bu mövzuda çox danışmaq olar. Niyə axı biz, qəhrəmanlıq salnaməmizi soyqrım kimi dünyaya təqdim edirik? Ağlayırıq, sizlayırıq. Sözü “Xocalı faciə”sinə, “20 yanvar” hadisəsinə gətirmək istəyirəm. Xocalı faciəsi əslində Xocalı salnaməsidi. Orda qadınlar, qızlar döyüşüb. 20 Yanvar hadisəsi Qanlı 20 yanvar kimi yox, Şanlı 20 Yanvar kimi qeyd olunmalıdır. Bizim şəhidlik günümüzdür. Şəhidlik gündündə nə qərənfil, nə də millət ağlayır. Təbliğat aparanda Ş.İ.Xətaidən, Atilladan yox, 20 Yanvardan, Xocalı salnaməsindən başlamaq lazımdı.

**"MƏN DÜNYAYA GƏLƏNDƏN DÖRD
GÜN SONRA ATAM ŞƏHİD OLUB..."
-ŞƏHİD HƏRBÇİMİZİN OĞLU...**

Torpqlarımızın erməni işgalindən xilas edilməsi uğrunda şəhid olan hərbçi-lərimizdən biri də Nizami Zeynal oğlu Alişanovdur.

Şəhidimizin ailəsiylə görüşmək üçün Cəlilabad rayonunda dövlət başçısı tə-rəfindən şəhid ailəsinə verilən mənzillərinə yollandıq. Bizi şəhidimizin oğlu, atasının adını daşıyan Nizami qarşılıdı və səhbətimiz zamanı məlum oldu ki, o, dünyaya gələndən dörd gün sonra atası şəhid olub:

"1994-cü il fevralın 20-də doğulmuşam. Atam isə həmin il fevralın 24-də şəhid olub. Atamı ancaq toy kassetlərindən xatırlayıram. Nə yaxşı ki, toylarını ləntə alıb- lar. Atam 1992-ci ildə könüllü olaraq cəbhəyə yollanıb. Cəbhənin Kəlbəcər və Daşkəsən istiqamətində döyüşüb. Adımı Gündüz qoysalar da, sonradan babam şəhadətnaməmdə adımı dəyişərək atamın adını yazdırıb.

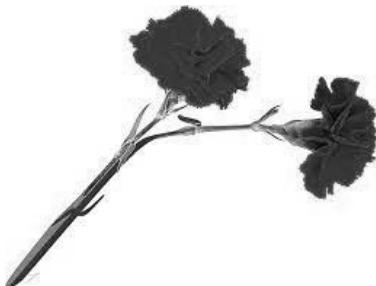
Atam şəhid olandan sonra anamım himayəsində böyümüşəm. Sonra özüm də hərbi xidmətə yollandım. Əslində şəhid oğlu olduğum üçün əsgər getməyə bilərdim, amma istəmədim. İndi ailəliyəm, bir övladım var. Atamla bağlı əvvəllər mətbuatda yazılar dərc olunub, amma sonradan bu haqda yazan olmayıb. Amma hər gün evimizdə atamlı bağlı söhbətlərimiz gedir”.

Şəhidin həyat yoldaşı Rəhimə xanım söhbətimizə qoşulur və deyir ki, həyat yoldaşı müharibəyə gedərkən onlar təzə ailə qurublar:

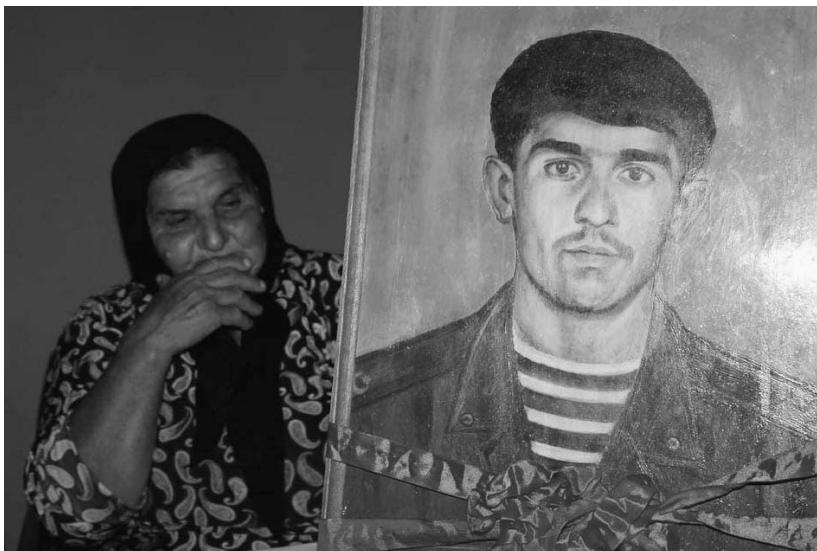
“Bizim atalarımız möhkəm dost olublar. Nizami isə məni yeddinci sinifdən istəyirdi. O, əsgər gedəndə mənimlə nişanlandı və sonra hərbi xidmətə yollandı. Əsgərlikdən gələndən sonra toyumuz oldu və könüllü olaraq müharibəyə getdi. Təxminən iki ilə yaxın döyüşüb və bu aylar ərzində bir neçə dəfə evə də gəlib. Fevralın 16-da itkin xəbəri gəldi, ayın 24-də isə meyitini gətirdilər. O, döyüş zamanı şəhid olaraq suya düşüb və bir neçə gün sonra sudan çıxarıblar. Həyat yoldaşım şəhid olanda mən anamgildəydim, övladım olmuşdu deyə yatırdım. On beş gün sonra xəbər tutdum ki, həyat yoldaşım şəhid olub. Sən demə, bunu məndən gizlədiblər.

Həyat yoldaşım müharibəyə gedəndə mənə demişdi ki, oğlum olsa, adını Gündüz, qızım olsa, Səma qoyarsan. Mən də atasının dediyi kimi adını Gündüz qoydum, amma sonradan gördüm ki, babası adını sənətdə Nizami yazdırıb”.

Qeyd edək ki, şəhidimizin ailəsi ölkə başçısının sə-rəncamıyla iki otaqlı mənzillə təmin edilib. Oxuduğu Maşlıq kənd orta məktəbi şəhidimizin adını daşıyır.

**“TABUTU AÇIB GÖRDÜM Kİ, KÜRƏYİNDƏN
QƏLPƏ DƏYİB...”-ŞƏHİDİMİZİN ANASI...**

Qarabağ savaşında şəhid olan hərbçilərimizdən biri də əsgər Azadxanov Maarif Mədət oğludur.

Şəhidimizin Cəlilabadın Söyüdlü kəndindəki ata evində bizi atası Mədət bəy, anası Şövkət xanım, qardaşları Ceyhun və Radi qarşılıdı. Elə söhbətimizə şəhidimizin anasıyla başladıq:

Şövkət xanım:

“Biz əslən Masallının Hasilli kəndindəník. İki qızım var idi və onda həyat yoldaşımın işiylə bağlı Türkəmistan'a getdik. Elə Maarif də orda doğuldu və təxminən 15 il-dən sonra qayıtdıq və Söyüdlü kəndində ev tikib yaşa-

dıq. Dörd oğlum və üç qızım var. Maarifi yoxdu kimi saymırıam o, həmişə var və bundan sonra da olacaq. Maarif 1974-cü ildə anadan olub, 1991-ci ilin sonlarında isə əsgər getdi. Əvvəlcə Bakıda xidmət etdi və sonra isə Füzuli rayonuna göndərdilər. Aralarında bir yaş fərqləri olduğu üçün bir il sonra ikinci oğlum Ceyhun da əsgər getdi. Hər ikisi eyni hərbi hissədə xidmət edirdi. Maarif üç il yarımla, Ceyhun isə iki il yarımla hərbi xidmətdə olub. Türkəmistandan bir kiloqram qızıl gətirmişdim və hamisini da satıb bu iki oğlumun yolunda qoydum. Bir dəfə oğlum Radiylə Füzuliyyə Maarifin yanına getdik. Dedi ki, "ana, sən hansı pulla bura gəlmisən?" Ağlayıb dedim ki, sənin atın var idi, onu satmışam, amma gələndə sənət alacam. Qardaşım olmadığı üçün Maarifi özümə qardaş bilirdim.

1995-ci il mayın 16-da Maarif şəhid oldu. Onda mən Bakıya kartof satmağa getmişdim. Bu xəbəri hərbi səfərbərlikdən gəlib evdə deyiblər. Həyat yoldaşımı işdən çağırıblar ki, oğlun yaralıdı. Tabut evə gətiriləndə Bakıda olduğum üçün məni gözlədilər. Qızım qoymamışdı Maarifi dəfn etsinlər. Mən gələndən sonra tabutu açıb Maarifin hər tərəfinə baxdım və gördüm ki, kürəyindən qəlpə dəyib. Komandiri bizə dedi ki, "iki əsgər olublar və bu laqdan su içərkən minaya düşüblər".

Söhbətimizə şəhidimizin qardaşı Ceyhun qoşulur və Maarif yas mərasiminə necə gəlməsindən danışır:

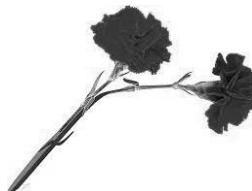
"Hərbi hissədə komandır mənə dedi ki, "səni məzuniyyətə buraxıram, evinizə get". Mən isə istəmədim. Xid-

mət etdiyim vaxtda Maarifi cəmi bir dəfə görmüşdüm. Sonra əsgərlər də gəlib dedilər ki, “evinizə getsən, yaxşı olar”. Mən də evə gəldim və gördüm ki, artıq Maarifin şəhid olmasının dördüncü günüdür”.

Şəhidimizin qardaşı Radi isə həmin vaxt uşaq olsada, hər şey xatırladığını bildirdi:

“Onda 6 yaşım var idi, amma hər şeyi yaxşı xatırlayıram. Anam Maariflə Ceyhunun yanına gedəndə məni də özüylə aparırdı. Maarif şəhid olanda uşaq da olsam özümü öldürmək istəyirdim. Dəfn olunanda qəbiristanlığın yolunun yarısına kimi gedib dayandım, ayaqlarım getmədi. Amma yaşa dolduqca, Maarifin yoxluğuna öyrəşməyə çalışdıq.

Bu gün tək istəyimiz Maarifin adının əbədiləşdirilməsidir. Bilirsiniz ki, ölkə başçısı tərəfindən Qarabağ şəhidlərinin ailələrinə 11 min manat sigorta pulu verildi. Biz o puldan bir qəbik başqa yerə xərcləmədik. Hamisini ancaq Maarifin adına sərf etdik. O puldan kəndimizdə tikilən məscidə kömək etdik, 2500 manatına uzunluğu bir kilometrə yaxın olan yolu təmir etdik, indi də Maarifin məzar daşını sifariş vermişik və payızda məzar daşını yenisiylə əvəz edəcəyik”.

**“RAMİZ YARALI HALDA NEYTRAL ZONADA
QALIB VƏ ONU XİLAS ETMƏK MÜMKÜN
OLMAYIB...”**

Səbr tənha göz yaşıdı,
Qəm ürəyin naxışındı.
Dünya özü başdaşıdı,
Kəfənsiz dəfn olanlara.

Bu misralar şair Balayar Sadiqin şəhidlərə həsr etdiyi şeirindəndir. Doğrudan da, bu misralar neçə-neçə vətən oğlunun kəfənsiz dəfn olunmasının şair ürəyindəki ağrısıdır. Onlardan biri də, artıq 30 ildən çoxdur ki, yaxınlarının yolunu gözlədiyi Ramiz Əyyub oğlu Məhərrəmovdur.

Ramizgilin evində bizi anası Adilə xanım və qardaşı Şahlar bəy qarşılıdı. Çox sevindilər. Şahlar bəy deyir ki, üstündən 30 il ötməsinə baxmayaraq Ramizlə bağlı hələ heç kim bizim qapımızı açmayıb. Adilə xanım göz yaşlarına hakim ola bilmədi və səhhətində də problem olduğundan, biz Şahlar bəylə söhbət etdik. O, şəhid qardaşı haqda bunları nəql etdi:

“Ramiz 1974-cü ildə Cəlilabad rayonunun Maşlıq kəndində anadan olub. 1992-ci ilin yanvar ayı idı, Ramiz hərbi xidmətə yollandı. Birbaşa Ağdam rayonuna getdi. Həmin vaxt Ağdam rayonu hələ işğal olunmamışdı. “Şahbulaq” deyilən ərazidə idilər. Ramiz hərbi xidmətə yollanana qədər sürücülük məktəbini birimişdi. Elə hərbi xidmətə gedəndə də sürücülük vəsiqəsini özüylə apardı. Çox keçmədi ki, ona şəxsi heyəti daşımaq üçün avtomobil verdilər. Ramizi məzuniyyətə də buraxırdılar, hətta bir neçə dəfə də evə gəlmişdi.

“Demişdilər ki, onlar iki əsgər və bir zabit döyüşə gediblər və geri qayıtmayıblar...”

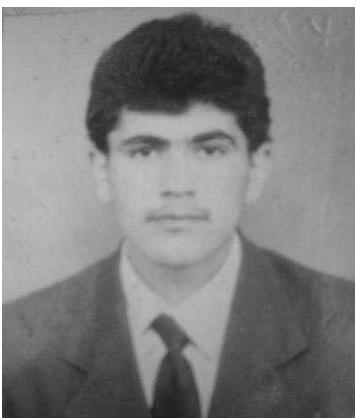
Ağdam işğal olunduqdan sonra Ramiz Tərtər rayonunda xidmətə başladı. Tərtər rayonunda döyüşdüyü vaxtlarda bize xəbər gəldi ki, Ramiz yoxdur. Onda mənim yaşım az olduğundan Ramizin arxasınca dayım və atam getdilər. Demişdilər ki, onlar iki əsgər və bir zabit döyüşə gediblər və geri qayıtmayıblar. Bizə məlumat verdilər ki, onlar koordinat verməyə, yəni kəşfiyyata gediblər. “Həsənqaya” deyilən ərazidə döyüş olub və bunlar ordan çıxa bilməyiblər. Deyilənə görə Ramiz minaya düşüb. Dostları isə onun minaya düşdüyü yerə keçə bilməyiblər. Ramiz yaralı halda neytral zonada qalib və onu çıxarmaq da mümkün olmayıb.

Ramizin axtarışı ilə bağlı “Qızıl Aypara” cəmiyyətinə müraciət etdik. Orda Rafiq adlı bir nəfərlə görüşdüm. Şəkillərini və sənədlərini apardım verdim. Evimizə kimi gəldilər və dedilər ki, narahat olmayın axtarışa vermişik.

O, vaxtdan indiyə kimi Ramizdən xəbər yoxdur. Sonra ona şəhidlik statusu verdilər. Hal-hazırda kəndin şəhidlər xiyabanında Ramizin də şəklini vurublar. Amma onun məzarı yoxdu. Ramiz qorxaq deyildi. Çoxlu dostları var idi. Vətənpərvər gənc idi. Hara yollasan, gedərdi. 1993-cü ilin avqust ayından bu günə kimi hardadı, bilmirik. Allaha dua edirik, bəlkə qayıtdı”.

**“ÜÇ OĞLUMDAN İKİSİ QAYITDI,
AMMA HİLAL İTKİN DÜŞDÜ...”**

**“Bir ananın itkin övladı
üçün nə çəkdiyini yaxşı anla-
yarsınız.”**

Qarabağ müharibəsində ölkəmizin cənub rayonlarından olan Cəlilabad rayonu da xeyli sayıda şəhid verdi. Onlardan elələri də oldu ki, nə ödülləri bilindi, nə də qaldıları. Müsahibimiz Qarabağ müharibəsində üç oğlu döyüşmiş Cəlilabad rayon Muğan kənd sakını Dövlət Hüseynovdur. Həmin döyüşdən Dövlət kişisinin iki oğlu salamat qayıtsa da, onlardan ilk övladı Hilal Hüseynovdan hələ də xəbər yoxdu. Şəhid atasıyla müsahibəni təqdim edirik:

– Dövlət dayı, həmin hadisələri necə xatırlayırsınız?

– Onu deyim ki, mən beş oğlan və bir qız atasıyam. O, vaxtı 1993-cü il idi, böyük oğlum Hilal yenicə Rusiya da Maqadan şəhərində hərbi xidmətini başa vurub qayılmışdı. Elə həmin il də könüllü olaraq müharibəyə yollandı. Bir neçə aydan sonra, bir dəfə evə baş çəkib, yenidən cəbhəyə qayıtdı. Bir il sonra 1994-cü ildə bizə Cəlilabad-Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət xidmətindən xəbər verdilər ki, Hilal itkin düşüb.

– Hilal hansı istiqamətdə döyüşüb və onun bir-dən-birə itkin düşməsi necə baş verib?

– O, Beyləqanda idi, sonra Murovdağ və Horadiz istiqamətində döyüşüb. Onunla bir yerdə bizim kənddən iki döyüşçü yoldaşı da olub. Onlar həmin vaxtı, Murovda 10 gündən çox mühasirədə qalıblar. Bir neçə gündən sonra mühasirədən çıxa bilsələr də, həmin döyüşlərdə Hilal ayağından yaralanaraq döyüş bölgəsində qalıb. Sonradan döyüşçü yoldaşları geri qayıdaraq Hilalı gətirməyə getsələr də çox güman ki, tapa bilməmişdilər. 2001-ci ildə bizə Cəlilabad rayon Məhkəməsindən Hilalın itkin düşməsi haqqında qara kağızını təqdim etdilər.

– Siz əvvəldə qeyd etdiniz ki, Qarabağ döyüşündə üç oğlunuz döyüşüb. Bu hadisələrə aydınlıq gətirərdiniz zəhmət olmasa...

– Həmin illərdə mənim üç oğlum Hilal, Həmdulla və Araz mühəribədə olsa da, onlar müxtəlif bölgələrdə döyüşüb. Hilal Murovda, Həmdulla Füzulidə, Araz isə Daşkəsən istiqamətində vuruşurdu. Təsəvvür edin bir evdən üç uşaq, elə olub ki, onların üçündən də xəbər olmayıb.

Şəhidimizin anası Füruzə ana da söhbətə qoşulur:

– Onda yoldaşma dedim ki, get axtar onlardan bir xəbər gətir. Buna hansı ana ürəyi dözərdi? İki ay yer qalmadı gəzdi Həmdullanı tapdı. Sən demə o, da döyüşçü yoldaşlarıyla iki həftə qarda mühasirədə qalıb. Qıçı sinibmiş elə sürünen-sürünen gəlib çıxb. Sonra Arazi tapdıq

onun da qaşını güllə sivirib aparıb. İndiyə kimi Həmdulla qıçından, Araz da başındakı ağrılardan əziyyət çəkir.

Həmişə gözüm yoldadı oğul, elə bilməm Hilal gələcək. Elə sizi görən kimi elə bildim Hilaldan nəsə bir xəbər gətirmisiniz. Burdan sizə və bütün qurumlara müraciət edirəm. Hilalı tapmaqda bizə yardımçı olsunlar. Bir annanın itkin övladı üçün nə çəkdiyini yaxşı anlayarsınız”.

Qeyd edək ki, şəhidimizin anası Füruzə xanım artıq dünyasını dəyişib.

“VALİDEYNLƏRİM FAİQİN İTKİN DÜŞMƏSİNĐƏN SONRA YAŞAYA BİLMƏDİLƏR...”

Müharibənin ağır nəticələri olur. Kimi qolunu, kimi qızısını, kimi də övladını itirir. Şəhidlik zirvəsinə yüksələn igid oğullarımızın məzarını ziyarət edərkən, onun indi burda, bu məzarda uyuduğunu görürük. Ən ağrılısı isə odur ki, övladını müharibədə itirəsən və nə məzarı ola, nə də gördüm deyəni. Onlardan biri də Faiq Bədəlovdur. Bu gün onun şəkili kəndin Şəhidlər Xiybanında olsa da, özünün harda olmasından hələ də xəbər yoxdu. Artıq otuz ildir ki, onun yaxınlarının gözü yoldadır.

Biz qardaşı Vahid müəllimlə görüşüb onunla Faiq barədə söhbət etdik. V.Bədəlov Faiqin döyüş yolunu bizə belə nəql etdi:

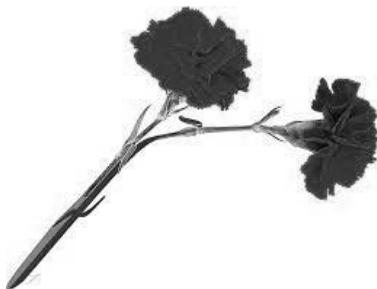
Faiq 1973-cü ildə Cəlilabad rayon Maşlıq kəndində anadan olub. Kənd orta məktəbini bitirib. 1992-ci ilin dekabr ayında o, hərbi xidmətə çağırıldı və hərbi xidmətinə Salyan rayonunda “N” sayılı hərbi hissədə başladı. Hərbi

hissədə qarışıqlıq olduğundan o, çox keçmədi ki, evə qayıtdı. İki ilə yaxın evdə oldu və bu vaxt ərzində onu hərbi xidmətə çağırın olmadı. Faiq o vaxta kimi fərari sayılırdı və buna görə özü də çox narahat idi. Çünkü, hərbi hissələri daşılmışdı. 1994-cü ildə Ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin müvafiq sərəncamından sonra bir çoxları kimi Faiq də yenidən hərbi xidmətə yollandı.

Yanvar ayının 3-də onu yola saldıq. Bu dəfə o, Füzuli rayon Aşağı Əbdülləhmanlı kəndi istiqamətində döyüşürdü. Mən fevral ayının 10-da Faiqə baş çəkməyə getdim və bildirdilər ki, onlar döyüşdə mühəsirəyə düşüblər. Bu mühəsirədən bir çox döyüşü yoldaşları çıxa bilsə də, Faiq öz əsgər yoldaşları və komandiri ilə əsir götürülüb. Faiqlə ciyin-ciyinə döyüşən əsgərlərimizdən biri də öz əmim oğlu Natiq idi. O, da bildirdi ki, biz mühəsirədən çox böyük çətinliklə çıxa bilsək də, Faiqgili çıxarmaq mümkün olmadı. Faiq belə itkin düşdü.

O vaxtan başladım Faiqi axtarmağa. 1996-ci ilə kimi axtarışlarına davam etdim. Elə ömrüm-günüm Faiqin xidmət etdiyi ərazilərdə keçdi. “İtkinlər komitəsi”nə və “Qızıl xaç” komitəsinə müraciət etdim. Amma, təəsüflər olsun ki, Faiqi tapa bilmədim. Faiqin xidmət etdiyi hərbi hissəyə getdim və oradan da mənə Faiqin itkin düşməsi haqda arayış verdilər. Doğrusu, bu mənə çox pis təsir etdi. Sonra Faiqə şəhidlik statusu verdilər. Amma, hələ də gözümüz yoldadır. Ümidimizi üzməmişik, elə bilirik ki, nə vaxtsa qayıdacaq. – Faiq sakit uşaq idi. Heç kimin xətrinə dəyməyi xoşlamazdı. Dostları çox idi, səhər açılan

kimi bir də baxırdın ki, uşaqlar həyətin qapısını kəsdiriblər Faiqi gözləyirlər. Vətənpərvər uşaq idi, zabit olmaq istəyirdi. El-obaya bağlı uşaq idi. Faiqin itkin düşməsindən sonra atam da, qardaşım da yaşaya bilmədi. Məzarı olsaydı, bu qədər bizə təsir etməzdi. Anam da Faiqin dərdindən dünyasınə dəyişdi. Çünkü, Faiqin adını eşidən kimi başlayırıdı ağlamağa. Faiqin şəhid olmasını qəbul eləyə bilirəm, amma itkin düşməyini heç cür qəbul eləyə bilmirəm. Qarşıma hərbi geyimli bir əsgər və zabit çıxanda elə bilirəm ki, Faiqdən xəbər gətirib. Bu gün Faiq kimi yüzlərlə igid oğullarımız vətən üçün döyüşüb və itkin düşüblər. Onlar da mənim qardaşimdır. Vətən sağ olsun”.

**“DEDİ Kİ, ANA, DARIXMA,
MƏN OLMASAM DA İŞLƏRİNİ
GÖRƏN OLACAQ...”**

Şəhidimiz Zakir Allahbağış oğlu Bədirovun ailəsi ilə görüşmək üçün Cəlilabadın Kazımabad kəndinə yollandıq. Bizi şəhidimizin anası Şərəf xanım qarşılıdı. Şəhid əsgərimizin anası yaşlı olmasına baxmayaraq Zakirlə bağlı bütün xatırələri indi də yadında saxlayıb. Deyir ki, beş qızı və iki oğlu olub və Zakir də onun kiçik övladıdır:

“Mənim atam İbiş Bədirov da İkinci Dünya Müharıbəsində iştirak edib. Onda mənim dörd yaşım olub. Atam itkin düşüb və məni əmim saxlayıb, böyüdüm. Özümün isə yeddi övladım var idi, iki oğlan, beş qız. Qızımın biri 18 yaşında nişanlı idi, amma xəstələnərək qəfildən dünyasını dəyişdi. Böyük oğlum Hacı və Zakir əsgərliklərini çəkdilər. Hacı Çernobl faciəsində iştirak etdi və üç il öncə dünyasını dəyişdi.

Zakir isə çox dürüst uşaq idi, insanlara əl tutmayı sevirdi. O əsgərliyini Çexoslavakiyada çəkib. Daha sonra Məşhəd ziyarətinə getdi. Biz həmin vaxt bir həftə xəbər

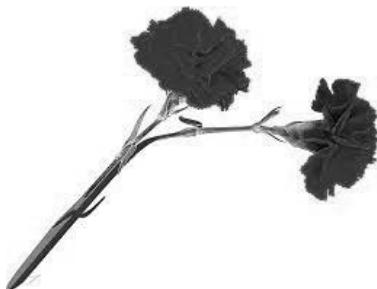
ala bilmədik və ziyarətdən qayıdanan sonra Zakirin ziyarətə getdiyini bildik. O, harasa gedəndə heç kimə deməzdi.

Döyüşlərə də könüllü yollanıb. Evdən xəbərsiz Cəlilabad-Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinə gedib deyib ki, “mühəribəyə getmək istəyirəm”. Orda deyiblər ki, getmə, amma razılaşmayıb. Deyib ki, “küçələrdə durub Qarabağ bizimdir deməklə iş düzəlmir. Qolumuzu çırmayıb iş görməliyik”. Elə də döyüşlərə yollanıb. Onda mən də dedim ki, Zakir, böyük qardaşın ayrı yaşıyır, öz ailəsi var. Sən bizimlə qalırsan və indi mühəribəyə gedib bizi yiyəsiz qoyursan. Evdə sənənə çox ehiyac var, kişi işi olanda mən bunları kimə deyəcəm?”. Dedi ki, “ana, narahat olma, hər işin yolunda gedəcək. Orda bizim qızlarımız-gəlinlərimiz düşmən əlin-dədir, getməliyəm.

Dedi ki, “ana, sən atan mühəribəyə gedib- gəlməyib. Həmişə mühəribə kinolarına baxıb ağlayıbsan, mən hara getsəm, gələcəm. Səni yiyəsiz qoymaram”. Elə də Zakir döyüşlərə yollandı. Xocalıda səkkiz qay xidmət edib qayıtdı. Biz də elə bildik ki, daha mühəribəyə getməyəcək. Amma dekabrın 6-da yenə Zakir yoxa çıxdı. Bir ay sonra məktubu gəldi və yazmışdı ki, döyüşlərdəyəm. Yazmışdı ki, səksən nəfər könüllülər dəstəsiyik. Novruz bayramına az qalırdı ki, Zakir evə gəldi. Dedi ki, “üç günlük evə buraxılmışam”. Amma bir gün qaldı və geri qayıtdı. Onu yola salanda bir az ərzaq qoyub, yola saldım. Dedi ki, “çox şəy olmasın, çünki yük daşıya bilmirəm.

Zakir 1992-ci il oktyabrın 28-də Ağdamın Sırxavənd kəndində şəhid olub. Oktyabrın 29-da Zakirin tabutunu gətirdilər və onu böyük izdihamlı dəfn etdik. Amma ölmədim, bu günləri də gördüm. Gözlərim kor oldu. Əlil oldum, özümü maşının altına atıb intihar etmək istədim. Zakir Kazımabad kəndinin ilk şəhidi idi. Zakiрdən sonra daha bir kənd uşağımız İlqar Ağayev də döyüslərə yollandı və 1994-cü ildə şəhid oldu”.

Qeyd edək ki, Bədirov Zakir Allahbağış oğlu 5 sentyabr 1968-cü ildə Cəlilabadın Kazımabad kəndində anadan olub. 1992-ci il oktyabrın 28-də Ağdamın Sırxavənd kəndində şəhid olub.

"YEDDİ İL SONRA VİDADIYƏ ŞƏHİDLİK STATUSU VERDİLƏR... "-İTKİN ŞƏHİDİMİZİN QARDAŞI..."

Şəhidimiz Vidadi Oruceli oğlu Ağayev bizim itkin şəhidimizdir. Ailəsi ilə görüşmək üçün Cəlilabadın Kazımabad kəndinə yollandıq və qardaşı Nəhmət Ağayevlə görüşdük. Nəhmət Ağayev şəhid qardaşı haqda bizə bunları dedi:

"Ailədə üç qardaş və bir bacısıq. Vidadi böyük qardaşımız idi. Qarabağ müharibəsinə də könüllü yollandı. Vidadigil Ağdərə-Tərtər zonasına getdilər. Döyüş yoldaşlarının dediyinə görə onlar Ağdərə istiqamətində döyüşüblər. Komandirinin dediyinə görə döyüşlərin birində Vidadi ağır yaralanıb, onu döyüş meydanından çıxarıblar. Daha sonra Vidadını görən olmayıb.

Vidadının döyüşə gedib, itkin düşməsi cəmi bir ay çəkdi. Ondan sonra hər yerdə Vidadını axtardıq, amma tapmadıq. 2002-ci ildə isə Vidadiyə şəhidlik statusu ver-

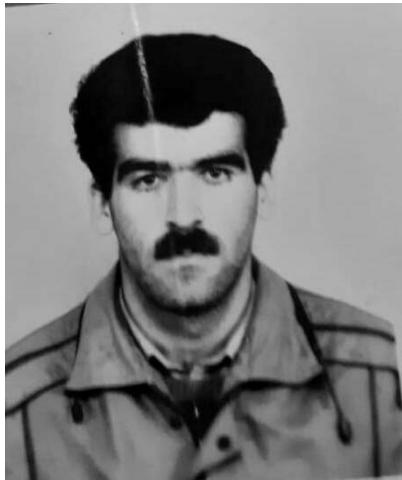
dilər. Anam 2016-ci ildə dünyasını dəyişdi. Atam isə biz uşaq olanda, 1978-ci ildə dünyasını dəyişib”.

Qeyd edək ki, Vidadi Orucəli oğlu Ağayev 1962-ci il yanvarın 15-də Cəlilabadın Kazımabad kəndində anadan olub. 1994-cü il yanvarın 21-də şəhid olub. Birinci Qarabağ müharibəsinin nəticələrinə görə 3890 Azərbaycan vətəndaşı itkin düşmüş şəxs kimi qeydiyyata alınıb.

“BUNDAN SONRA BÜTÜN HƏYATIMI BAŞQALARI ÜÇÜN YAŞAYACAM...”

Birinci Qarabağ savaşı zamanı şəhid olan hərbçilərimizdən biri də İlqar İsmayılov oğlu Ağayevdir. Cəlilabadın Kazımabad kəndində dünyaya gələn İlqar Qarabağ müharibəsi zamanı iki il döyüslərdə olub. 1994-cü ildə isə Füzuli istiqamətində gedən döyüslərdə qəhrəmancasına şəhid olub.

Şəhidimizin qardaşı İlham Ağayev şəhid qardaşının döyüş yolunu bizə belə nəql etdi:

“Ailədə yeddi qardaşq. İlqar da kiçik qardaşımız id. Döyüslərə də 1992-ci ildə əsgərlikdən sonra könüllü yollandı. İlqar döyüslər zamanı yaralanmışdı. 1994-cü il yanvarın 8-də “Papanin” hospitalında qala bilmədi, yenidən döyüslərə qayıtdı. 1994-cü il yanvarın 26-da Füzulidə Şişqaya kəndində gedən döyüslərdə şəhid oldu. Nəşini gətirib yaşadığımız Kazımabad kənd qəbiristanlığında dəfn etdik”.

Şəhidimizin qardaşı İlqarın bizə əlyazmalarını təqdim etdi və onu da oxularımıza təqdim edirik. İlqar yazır:

“Mən Ağayev İlqar İsmayıllı oğlu 1971-ci ildə anadan olmuşam. 1989-cu ildə hərbi xidmətə çağırıldım. 1991-ci ildə əsgəri xidmətimi başa vurub vətənə qayıtmışam. Bu həmin vaxtlar idi ki, bizim düşmənlərimiz olan ermənilər Qarabağ torpağında faciələr törədirdilər. Anaları oğulsuz, uşaqları yetim qoyurdular. Hərbi xidmətdən qayıtdıqdan iki ay sonra Göytəpə qəsəbəsindəki hərbi hissədə işə düzəldim.

Xocalı faciəsindən sonra cəbhəyə getməyə qərar verdim. Amma səfərbərlikdə müraciətim müsbət qarşılınmadı və məni aparmaq istəmədilər. Məni bu fikrimdən daşındırmaq istəsələr də mümkün olmadı. Deyilən sözlərin heç biri mənə təsir etmədi. Ürəyimdə düşmənə qarşı çox böyük nifrət var idi. Düşməndən ana-bacılarımın qisasını almaq istəyirdim. Məni bu yoldan yalnız ölüm döndərə bilərdi. Daha sonra könüllü olaraq müharibəyə yollandım.

İnsan dünyaya bir dəfə gəlir. Nə vaxtsa mən də ölcəm. Gec, yoxsa, tez ölcəm, bilmirəm. Mən özüm haqqında çox az fikirləşmişəm deyirlər. Deyilənə görə özü haqqında fikirləşənlər egoist olur. Bu doğru fikirdir. Mən yalnız bu yazını yazarkən özümü düşünürdüm. Bundan sonra bütün həyatımı başqaları üçün yaşayacam. Anam məni müharibəyə getməyə qoymurdu. Fikirləşirdi ki, oğlu niyə yenidən cəbhəyə qayıtmaq istəyir. Söz yox belə bir sualın arxasında nə qədər cavab və məna var idi...”

“TABUTUNU GÖRƏNDƏ ÜRƏYİM GETDİ... "-ŞƏHİD ƏSGƏRİMİZİN ATASI..."

Şəhidimiz Rza Əhmədov haqqında yazı hazırlamaq üçün Cəlilabadın Muğan kəndinə yollandıq. Bizi kənddə şəhidimizin qardaşı Tural qarşılıdı. Kəndin başından evə qədər uzanan yolu piyada gedərək səhbətləşməyə başladıq.

Deyir ki, Rza şəhid olan günü heç vaxt yadimdən çıxara bilmərəm:

“Rza bizim üçün arxa-dayaq idi. Uşaqlıqdan idmanla məşğul olurdu. Rza böyük qardaşım idi və onun hərbi xidmətə yola düşməsi hamımız üçün fəxr idi. O, hərbi xidmətə 1998-ci ilin aprel ayında getmişdi. Atam Rzaya baş çəkməyə gedəndə məni də özüylə aparmışdı. Onu hərbi formada görəndə çox sevinmişdim. Elə bilirdim ki, Rzadan güclüsü yox idi”.

Söhbətimizin bu yerində Turalgilin evlərinə çatırıq bizi atası Nəhmət kişi və anası Nisə xanım qarşılıyır. Elə söhbətimizə şəhidimizin atası Nəhmət kişiyə davam edirik. Şəhid atası Rza haqqında danışmağın onun üçün ağır olduğunu bildirir:

"Rzadan danışmaq mənim üçün çətindir. Hərbi xidmətə Bərdə şəhərində başladı. Təxminən beş ay orda xidmət etdi. Andiçmə mərasiminə də gedib iştirak elədim. Hər şey yaxşı idi, elə bir problem yox idi. Hər dəfə komandirinə zəng vururdum, sağ olsun bizi danışdırırırdı. Sonra Rzanın xidmət yerini dəyişərək Tərtər rayonunun Şıxarx qəsəbəsinə

göndərdilər. Elə hadisə də orda baş verdi. Hər şey yaxşı idi, komandirinə demişdim ki, sizi Allaha, bu uşağı da sizə tapsırıram. Sonuncu dəfə iyulun 10-da Rzanın yanına getmişdim. Artıq bir ilin əsgəri idi. Səhhətində də heç bir problem yox idi.

Noyabrın 5-i səhər tezdən gördüm ki, qapımıza kəndin bir neçə ağsaqqalı gəlib. Hal-əhval tutub, salamlaşdıqdan sonra bildirdilər ki, Rza xəstədi evə gətirirlər. Amma hardasa ürəyimə pis fikirlər gəldi. Amma sən demə ağsaqqallar Rzanın şəhid xəbərini birdən-birə mənə demək istəməyiblər. Sonra Rzanın tabutunu hərbi maşında gətirdilər. (Ağlayır)

Allah heç bir ataya bu əzabı verməsin. Tabutu görən kimi ürəyim getdi. Mən sonradan özümə gəldim. Həkim çağırıldılar və yas mərasimində ancaq həkim mənə

nəzarət edirdi. Rza mənim ilk övladım idı, fərəhlə əsgərliyə yola salmışdım”.

“Bir ana kimi mənim də Rzaya toy etmək arzum var idi...”

Şəhid atasının belə ağrılı danışması bizi də təsirləndirir. O, söhbətimizin bu yerində həyətə çıxır. Daha sonra şəhid anası Nisə xanım Rza haqqında danışmağa başlayır:

“Rzasız çox çətindir. Hamı kimi bir ana olaraq mənim da Rzaya toy etmək, gəlin gətirmək arzum var idi. Amma bunların heç biri bizə qismət olmadı. (Ağlayır) Ana üçün övlad itkisi çox ağırdır. Rzadan sonra bu evə sükut çöküb. Ondan sonra saçımı rəng qoymuram. Ürəyimdə bir siniqliq, yoxluq var”.

Qeyd edək ki, Əhmədov Rza Nəhməd oğlu 1980-ci il fevralın 3-də Cəlilabad rayonunun Muğan kəndində anadan olub. 1986-ci ildə Muğan kənd orta məktəbində 1-ci sinifə daxil olub. 1997-ci ildə orta məktəbi bitirib. 1998-ci aprelin 9-da hərbi xidmətə yollanıb. 1999-cu il noyabrın 4-də Tərtər rayonunun Şixarx qəsəbəsi yaxınlığında xidmət etdiyi postda naməlum şəraitdə həlak olub. Şəhidimizin anası Nisə xanım da artıq dünyasını dəyişib.

"EVƏ GƏLMƏYİNƏ DOQQUZ GÜN QALMIŞDI Kİ, ŞƏHİD OLDU..." -ŞƏHİD ANASI...

Şəhidimiz Elgün Şükürov haqqında yazı hazırlamaq üçün Cəlilabad rayon Söyüdlü kəndinə yollandıq. Bizi şəhidimizin atası Şükürov Rafiq və anası Şükürova Qızbəs xanım qarşılıdı. Onlar bu gün də oğlanları Elgünün ölümüylə barişa bilmirlər. Çünkü Elgün hərbi xidmətini başa vurub evə gəlməyinə düz 9 gün qalmış ermənilərin atəşkəsi pozması nəticəsində şəhid olub. Elgünün 7 yaşı olanda atası Rafiq Rusiyaya işləməyə yollanır və sənədlərini itirdiyindən geri qayda bilmir. O, vaxtdan iki oğlan və üç qız uşağına Qızbəs ana özü baxmalı olur.

- Qızbəs ana, bildiyimizə görə Elgünün atası Rusiyada olduğundan bütün problemlər sizin üzərinizə düşüb. Bu barədə danışardınız zəhmət olmasa...

– Beş uşaq anasıyam, həyat yoldaşım Rusiyada sənədlərini itirdiyi üçün illər uzunu orada qalmalı oldu. Beş uşağı özüm böyütməli oldum. Elgün ailədə ikinci uşaq idi. 2008-ci ilin yanvar ayının 16-i idi, Elgün 18 yaşını qeyd edirdi. Çox sevincliydim, çünkü səhəri gün artıq hərbi xidmətə yollanırdı. Dost-tanış hamı gəlmişdi, həm doğum günü, həm də Elgünü hərbi xidmətə yola salmaq

üçün yiğincaq idi. Səhəri gün xeyr-duayla Elgünü yola saldıq. Elgün xidmətini Füzuli rayon Abdulrahmanlı postunda aparırdı və telefon əlaqəsi saxlayırdıq. Elgünün artıq bir ilin əsgəri idi ki, yanına getdim. Bizi komandirləri yaxşı qarşılıdı, Elgünü gördük çox dəyişmişdi. Hiss edirdi ki, həm fiziki cəhətdən, həm də dünya görüşü baxımından çox dəyişilib.

– Qızbəs ana siz qayıtdınız və sonra nə oldu?

– Biz qayıdış gəldik, yenə həmişəki kimi telefon əlaqəsi saxlayırdıq. Hər şeyin yaxşı olduğunu deyir, mənə səbrli olmayı məsləhət görürdü. Hərbi xidmətini başa vurub mənə kömək edəcəyini deyirdi.

– Qızbəs ana, Elgünün şəhid olması xəbərini necə eşitdiniz?

– 2010-cu ilin iyun ayı idi, Elgünün hərbi xidmətini başa vurmağına bir aydan da az vaxt qalmışdı. Elə həmin ayın 19-dan 20-nə keçən gecə ermənilər atəşkəsi pozur və atışma başlayır. Elgün xidmət etdiyi Abdulrahmanlı postunda cavab atəşi ilə düşməni susdurmağa çalışır. Qarşı tərəf isə buna məhəl qoymur. Əsgər yoldaşlarından birini hərbi hissəyə yollayır ki, vəziyyət barədə xəbər versin. Özü döyüşür və qolundan yaralanır. Yaralı vəziyyətdə yenə döyüşür bunu görən erməni tərəfi Elgünü susdurmaq üçün əl qumbarası atır. Bu Elgünü susdurmaq üçün yeganə vasitə olur. Elgün yixılır döyüşü yoldaşları gəldikdə, artıq o dünyasını dəyişmiş olur.

– Belə başa düşdük ki, Elgünün həmin hadisə vaxtı evə qayıtmağına nə az, nə də çox, düz 9 gün qalmışdı...

– Bəli, həmin hadisədən bir həftə öncə Elgünlə telefonla danışdım. Dedi ki, “heç bir narahatlılıq səbəb yoxdu, hər şey yaxşıdı”. Amma, oğlumu 21 iyun da tabutda gətirdilər ki, Elgün şəhid olub. (gözləri dolur) Döyüşü yoldaşları, komandirləri hamısı gəlmışdı dəfn mərasimini. Çox sağ olsunlar, bizi yalnız buraxmadılar.

– Güllə harasından dəymışdı, baxdınız?

– Mənə üzünü açdırılar baxdım, son dəfə Elgünlə virdalaşdım. Bədənin harasından güllə dəyməsinə baxa bilmədim. Dəfn mərasimindən bir neçə ay sonra oğlum Elvini, Elgün xidmət etdiyi hərbi hissəyə çağırıldılar. Orda Elvinə Elgünün şəhid olduqdan sonra çəkilmiş şəkillərini göstərmişdilər. Güllə Elgünün qolundan və kürəyindən dəymışdı.

– Qızbəs ana Allah rəhmət eləsin şəhidimizə. Siz bu gün bir şəhid ailəsi kimi necə yaşayırsınız?

– Hər şey yaxşıdır, Allaha şükür həyat yoldaşım çox çətinliklə də olsa Rusiyadan qayıda bildi. Prezidentimiz təşəkkür edirəm. Elgünə şəhidlik statusu verildi. Biziylə maraqlanırlar və şəhid ailəsi olduğumuzdan güzəştərlər olunur.

**“DEDİLƏR Kİ, ƏFQAN XİDMƏT VAXTI
ÜRƏKTUTMASINDAN VƏFAT EDİB...”
-KƏŞFIYYATÇIMIZIN ATASI...**

Şəhidimiz Əfqan Əlibaba oğlu Mustafayevin ailəsi ilə görüşmək üçün Cəlilabadın Muğan kəndindəki evlərinə yollandıq. Bizi şəhidimizin atası Əlibaba Mustafayev qarşılıdı. Şəhid atası bizimlə söhbəti zamanı Əfqanın uşaqlığından söz açdı:

“İki oğlum və bir qızım var, Əfqan isə evin böyük övladı idi. Uşaqlıqdan zəhmətkeş idi, nə iş olsa, işləyib pul qazanırdı. Orta məktəbi bitirdikdən sonra 2014-cü ilin oktyabr ayında əsgəri xidmətinə yollandı. İlk dəfə Bakıda xidmətə başladı və andıcmə mərasiminə də getdim.

Daha sonra Əfqanı Qusara göndərdilər. Əfqan Xüssusi Təyinatlı dəstədə xidmətini davam etdirdi, kəşfiyyatçı idi. Artıq 10 ay idi ki, xidmət edirdi. 2015-ci il iyulun 4-də mənə qəfildən zəng gəldi və bildirdilər ki, Əfqan həlak olub.

Dərhal Bakıya “Papanin” hospitalına yollandım oradan Əfqanın nəşini götürüb kəndə gətirdik və iyulun 5-də dəfn etdik. Mənə dedilər ki, Əfqan təlim zamanı ürək-

tutmasından vəfat edib. Mən özüm də Birinci Qarabağ döyüşlərinin iştirakçısıyam. 1992-1995-ci illərdə Füzuli istiqamətində gedən döyüslərdə iştirak etmişəm. Koman-dirimiz isə Baş-leytenant Maşalla Əliyev olub”.

**“ONA EV TİKDİRİRDİM, DEDİM Kİ,
ƏSGƏRLİKDƏN GƏLƏNDƏ SÜRPRİZ EDƏCƏM...”
-ŞƏHİD ƏSGƏRİMİZİN BABASI...**

Sentyabrın 18-də vəfat edən şəhid əsgərimiz Hüseynov Sənan Afət oğlunun ailəsi ilə görüşmək üçün Cəlilabadın Söyüdlü kəndində yollandıq.

Şəhid əsgəri-
mizin ata evinə yaxınlaşırıam, qapıda yarımcıq daha bir ev var. Yaxınları bunun Sənan üçün tikildiyini deyir. Evdən ilk olaraq nənəsi Zərnişan xanım qarşıma çıxb bizimlə görüşüb ağlayır:

- Dərdimiz qurtarmır, bala, Sənan necə şəhid oldu, bilmirik...

Ardıycə babası Abbas da bizi qarşılıyır. Şəhid babası ağlayır:

- Qapıda ona ev tikdim, təzə maşın aldım dedim ki, gəlib sürərsən, amma hər işim yarımcıq qaldı. Evi Sənan əsgərlilikdə olanda tikdirirdim, dedim ki, bilməsin gələndə sürpriz edəcəm. Elə oldu ki, bir dəfə anasıyla danışanda anası demişdi. Mənim bütün işlərimi o aparırdı. İndi hər yerdə onun izi görünür. Sənangil evdə iki qardaşlılar, kiçik qardaşı Kənan isə 11-ci sinifdə oxuyur. Ona gö-

rə həyətdə ev tikirdim istəyirdim iki qardaş bir həyətdə qalsınlar, amma qismət olmadı”

Şəhidimiz anası Könül xanım hər gün ağlayır. Elə ona görə də bizimlə danışmaq üçün özünü yaxşı hiss etmədiyini bildirdi. Atası və qardaşı isə təsərrüfat işlərinə görə evdə yox idi. Biz söhbətimizə şəhidimizin baba və nənəsiylə davam etdik. Şəhidimizin nənəsi Zərnışan xanım deyir ki, Sənanın avqustdun 15-də ad günü olub:

- Sənan Ağstafanın Ağgöl kəndində Sərhəd Qoşunlarında ximdət edirdi. Öten ilin oktyabr ayında hərbi xidmətə getdi. Üç ay Cəlilabad rayon Göytəpə qəsəbəsində xidmət elədi. Andiçmə mərasimindən sonra evə gətirdik, hamımız dedik-güldük sonra da hərbi hissəyə apardı babası. Bir də əmisi qızının toyuna gəldi, üç gün qalıb qayıtdı. Avqustdun 15-də ad günü idi, əsgər yoldaşlarıyla qeyd edirdi, telefonla danışdıq, təbrik etdik. Dedi ki, “məndən narahat olmayın, hər şey yaxşıdır”. Hətta bizə şəklini də göndərdi. Sentyabrin 14-də isə hərbi hissədən bizə məlumat verib dedilər ki, Sənanın vəziyyəti yaxşı deyil, Gəncəyə xəstəxanaya gətiririk. Biz də Gəncəyə getdik və Sənan sentyabrin 18-də həkimlərin səyinə baxma-yaraq vəfat etdi”.

Şəhidimizin babası Abbas Hüseynov deyir ki, 1990-ci ildə kiçik qardaşı Asif də əsgərlikdə vəfat edib:

-Sanki bizim ocağımızda var, 1990-ci il fevralın 20-də kiçik qardaşım Asif də əsgərlikdə vəfat etdi. Onun da hərbi xidmətdə daş kömürdən boğulduğunu dedilər. İndi Sənana görə isə canımı qoymağə yer tapa bilmirəm,

ora-bura gedib başımı qatıram, amma evə gələn kimi bil-mirəm nə edim. Hər günümüz Sənan üçün ağlamaqla keçir. Allah cəmi şəhidlərimizi rəhmət eləsin!”

Qarabağ qazılərinin aqsaaqqalı Maşalla Əliyev isə şəhidimizin qırx mərsimində qəbri üstündəki çıxışını təqdim edirik:

"Sözün düzünü deyib, hədəfə vurmaq lazımdır. Bu-nu Sənanın ruhu da bilir. Sənan, qoy bu insanlar bilsinlər ki, sən yatdığını bu torpaq müqəddəs vətən torpağıdır. Biz müharibəyə gedəndə, bayraq uğrunda vuruşanda, müstəqil dövlətimizi quranda səngəri ana qucağından isti, vətən torpağının altını özümüzə cənnət saymışıq. Nə qədər ki, varsan, qəlbimizdəsən. Şəhidlərimiz biz ölenə qədər qəlbimizdədir, bunu hamı bilsin. İnsanlarımız çox sağ olsun ki, şəhidlərimizin dəfn mərasimində böyük izdihamla iştirak edirlər. Artıq valideynlər bilirlər ki, böyüdükləri övladlar vətən üçün yetişir. Bizim üçün öncə vətəndir. Biz hərbi formanı əynimizə geyərək, vətənə sədaqət andı içəndən sonra bu paltar bizim üçün kəfən hesab olunur. Səngər bizim ana qucağımızdan da isti bir yerdi. Vətən bizim üçün cənnətdir, həmin cənnət uğrunda şəhid olmayı isə özümüzə şərəf sayırıq”.

"ZƏNG VURUB DEDİ DEDİ Kİ, QIZIMI SƏNƏ TAPŞIRIRAM..."

44 günlük Vətən müharibəsində şəhid olan leytenant Rəhimov Tural Arif oğlunun qardaşı Bəhruz Rəhimovla şəhidimizlə bağlı müsahibəni təqdim edirik. Qeyd edək ki, şəhidimiz Tural, atası Arif bəy və qardaşı Bəhruz da müəllimdir.

- Bəhruz müəllim, Turalla aranızda neçə yaş fərq var idi?

- Mən 1986-cı ildə anadan olmuşam, Tural isə 1993-cü ildə anadan olub. Yeddi yaş fərqimiz var. Tural evin kiçik qardaşıdır.

- Tural necə leytenant rütbəsi almışdır?

- O, ali təhsilli idi, Lənkəran Dövlət Universitetinin kimya-bialogiya fakültəsini bitirmişdi. 2014-cü ildə isə hərbi xidmətə yollandı. Əsgər gedəndən sonra kursda oxudu və leytenant rütbəsi aldı. Daha sonra tağım komandiri kimi işə başladı. Bakıda və daha sonra Qusarda xidmətinə davam etdi. Zabit kimi iki il xidmət etdi.

- Tural həm də 2016-cı il aprel döyüslərinin iştirakçısı olub, elə deyilmi?

- Əlbəttə. Tural Qusarda tərbiyəvi işlər üzrə komandır müavini idi. Daha sonra o Bakıya çağırıldı və Sülhəramlı tağımında xidmətini davam etdirdi. Bundan sonra o, Əfqanistana gedəcəkdi, amma atam razı olmadı. Daha sonra Pirəkəşkül qəsəbəsinə göndərdilər. 1 il 2 ay xidmət etdikdən sonra ilk dəfə Tural evə məzuniyyətə gəldi. Süfrə başında oturmuşduq və qəfildən ona zəng gəldi. Komandanlıqdan ona bildirdilər ki, təcili hərbi hissəyə qayıt, döyüş başladı. Atama onu təcili maşın tutub yola saldı. Anam narahat oldu, amma Tural dedi ki, "ana, bu günü çıxdan gözləyirdik, narahat olma". Həmin gecə də döyüş bölgəsinə yollandı. İki ay cəbhə bölgəsində oldu. İki il xidmət etdikdən sonra müqavilə bağlayıb təzədən işə başlamalı idi. Amma anam xəstə olduğu üçün o, hərbidən çıxdı və evə gəldi.

- Daha sonra müəllim kimi işə başladı, elə deyilmə?

- Bəli. Daha sonra Tural ehtiyata buraxıldı və müəllimlər üçün təşkil olunan imtahandan uğurla keçərək Cəlilabad rayonunun Fərzili kəndinə müəllim təyin edildi. İkinci Qarabağ savaşı başlayana qədər həmin məktəbdə müəllim işlədi. Ötən il isə ailə həyatı qurdu və artıq bir qızı var.

- İkinci Qarabağ savaşına bəs necə yollandı?

- Sahə müvəkkilimiz bizim evə gəlib Turalın döyüşə çağırıldığını bildirdi. Gəldim gördüm ki, Tural Fərasət müəllimə çay süfrəsi açıb. Deyib ki, "Fərasət müəllim, vətən məni çağırıbsa, bu mənim borcumdur, getməliyəm". Tural uşaqlıqdan vətənpərvər ruhda böyüyüb. Bir gün

qabaq qonşu kəndimizə Həsən Dəmirovun tabutu gətirildi, cəbhədə şəhid oldu və böyük izdihamla dəfn edilirdi. İki qardaş biz də şəhidimizin dəfnində iştirak edirdik. Onda Tural tabutun altına girib qəbiristanlığa qədər apardı. Geri qayıldanda maşında ağlaya-ağlaya mənə dedi ki, "Bəhruz, Həsən mənə görə şəhid oldu, əslində mən ondan qabaqda olmalıydım". (Ağlayır) Səhəri gün isə özü döyüşə yollandı.

- Tural cəbhənin hansı istiqamətlərində döyüşdü?
- Füzulidə, Cəbrayılda, döyüşdü və Qubadlı uğrunda gedən döyüşlərdə şəhid oldu. Oktyabrın 20-də zəng vurub körpə qızını mənə tapşırdı. Dedi ki, "qızımı sənə tapşırıram, nə lazım olsa, ona edərsən. Qoy məktəbdə rahat gəzsin". (Ağlayır) Oktyabrın 22-də isə şəhid oldu. Amma Tural sevinə-sevinə döyüşə gedərək şəhid oldu. Allah cəmi şəhidlərimizə rəhmət eləsin!

Qeyd edək ki, Tural Rəhimov ölümündən sonra ölkə başçısı İlham Əliyev tərəfindən "Vətən uğrunda", "Cəbrayılin azad olunmasına görə" və "Qubadlıının azad olunmasına görə" medalları ilə təltif edilib.

ŞƏHİD TURAL

İndi gəl öz adınla,
göylərə ucal şəhid.
Torpağa sevgisiylə,
tanınan Tural şəhid.

Sən idin o düşməni,
sındırıb, diz çökdürən.
Özünü əsgər bilib,
rütbəsini sökdürən.

Vətən səni çağırdı,
dar gündə köməyinə.
Oğlu olmasaydın,
nəyinə lazımdın nəyinə.

Gedirdin sən irəli,
atasısan Yağmurun.
arxada ləngiməyə,
yol verməzdi qürurun.

Getdin ucaldın bizi,
oğul, üzün ağ olsun.
Yenə atan “sinmadı”,
dedi vətən sağ olsun.

**"ONUN ŞƏHİD XƏBƏRİNİ EŞİDƏNDƏ
ÖZÜMDƏN GETDİM...
"ŞƏHİDİMİZİN ANASI..."**

44 günlük Vətən müharibəsində şəhid olan əsgərlərimizdən biri də müddətdən artıq hərbçi Həsən Turan oğlu Dəmirovdur.

Şəhidimizin ailəsiylə görüşmək üçün Cəlilabad rayon Muğan kəndinə yollandıq. Bizi şəhidimizin böyük qardaşı Xaqani və yaxınları qarşılıdı. Söhbətimiz zamanı məlum oldu ki, şəhidimiz evin kiçik oğludur və elə hərbiyə də avqust ayında yollanıb. Şəhidimizin qardaşı Xaqani deyir ki, Həsən əkiz olub:

"Ailədə dörd qardaşiq. Həsən evin kiçik oğludur. Məndən kiçik qardaşım Pərviz də ordumuzun giziridir və artıq 10 ildir ki, xidmət edir. Həsən və Hüseyn əkiz doğulmuşdular və elə oldu ki, Hüseyn bir yaşında xəstələnərək dünyasını dəyişdi. Hətta bir dəfə kəndimizin qəbiristanlığı yananda Hüseynin körpə məzarı yanmamışdı və insanlar deyirdilər ki, körpə cənnətdə olduğu üçün onun məzarı yanmayıb".

Həsən və Hüseyn 1994-cü il dekabrın 1-də doğulub. Atalarını isə bir neçə il öncə itiriblər. Həsən hərbi xidmə-

tini Daxili Qoşunda keçdikdən sonra tərxis olunub. Bir il öncə ailə qursa da hələ ki, övladları olmayıb. Amma bu ilin avqust ayında o, yenidən hərbiyə qayıtmaq üçün müraciət edib. Avqust ayında onun sənədləri qəbul edilərək Bərdədə kəşfiyyat kurslarına cəlb edilib. Daha sonra isə Naftalana göndərilib. Sentyabrın 26-dan 27-nə keçən gecə döyüşlər başlayan zaman Həsən də bu döyüşə qatılıb.

Şəhidin qardaşı deyib ki, sentyabrın 27-də günorta saatlarında onlara Həsənin şəhidlik xəbəri verilib:

"Günorta saatlarında Həsənin şəhid olmasıyla bağlı bizə məlumat verilsə də mən Rusiyada olduğum üçün dəfn mərasiminə çata bilmədim. Amma bütün yaxınlarım burda oldu və qardaşım böyük izdihamla dəfn edildi. Mən isə qardaşımın üç mərasiminə gəlib çıxdım. Bu gün kəndimizdən kifayət qədər gənclərimiz könüllü olaraq ordu sıralarına yollanıb və onlar Həsən də daxil olmaqla şəhidlərimizin qisasını alacaqlarını söz verərək yola düşüblər. Allah cəmi şəhidlərimizə rəhmət eləsin!". Həsənin dostları arasında çox hörməti olub. Hətta sonuncu dəfə sentyabrın 24-də onlarla telefonda danışanda deyib ki, "maaşımı alım gəlib sizə qonaqlıq verəcəm. Amma çox təəssüflər olsun ki, bu görüş onlara qismət olmayıb. Həsən şəhidlik zirvəsinə ucalıb.

Şəhidimiz ölkə başçısı tərəfindən "Vətən uğrunda" və "Laçının azad olunmasına görə medalları ilə təltif edilib.

ŞƏHİD HƏSƏN...

Şəhid Həsən
sənə əhsən
ki, vətənin
bu günündə öndə getdin
şəhidliyin zirvəsinə elə yetdin
mərd, qürurlu, üzüağ
uca zirvə, uca dağ
düşmənin bağın yarıb
səsin kəsən
şəhid Həsən
sənə əhsən.
sən ucaltdın kədimizi
təzələdin şəhid izin
süründürdün dizin-dizin
yox oxşarın, həm bənizin
biləsən,
şəhid Həsən
sənə əhsən.

“DEDİ Kİ, İKİ ÖVLADIMI SƏNƏ TAPŞIRIRAM...” – ŞƏHİD ƏSGƏRİMİZİN ATASI...

Vətən müharibəmizin şəhid hərbçilərindən biri də döyüşlərə könüllü qatılan Şamo Elman oğlu Kərimovdur.

Bizi şəhidimizin atası Elman və anası Məhbubə xanım qarşıladı. Şamo haqqında söhbət edəcəyimizi biləndə kövrəldilər. Elman bəy deyir ki, Şamo idmanın boks növüylə məşğul olub və məşhur idmançı Əli İsmayılovun tələbələrindən biridir:

“Ailədə iki oğlan və bir qızımız var. Şamo evin böyük övladıdır. Uşaqlıqdan idmanla məşğul olurdu. 11 yaşından isə Bakıda Əli İsmayılovun rəhbərliyi altında boksla məşğul olurdu. Elə oldu ki, biz bir neçə il Rusiyada yaşamalı olduq və onda Şamonun ermənilərlə problemləri başladı”.

Şəhidimizin anası deyir ki, Rusiyada yaşayanda Şamo dəfələrlə ermənilərlə dava edib:

“Şamo dəfələrlə kafedə ermənilərlə dava edirdi. Hamısını vurub şil-küt etdiyinə görə polislər hər yerdə onu axtarırdılar. Ona görə də dayısı Şamonu gizlədirdi. Daha sonra isə biz Azərbaycana qayıtdıq, Şamo ailə qur-

du və indi iki övladı var. Oğlu Ümid beş, kızı Zəhra isə iki yaşındadır”.

Şamonun atası deyir ki, Vətən müharibəsinə də könüllü yazılıb:

“Biz Şamonun döyüslərə qatılacağından xəbərsiz idik. Evdə olanda gördüm ki, səfərbərlikdən zəng vurub Şamonu soruşurlar. Onda telefonu məndən alıb həmin adamlı danışdı və sentyabrın 28-də bizimlə sağıllaşıb döyüşə yollandı. Amma şəhid olacağını bilirdi. Dedi ki, “ata, iki övladımı sənə tapşırıram”.

Ailəsi Şamoya oktyabrın 6-na kimi danışıb. Amma oktyabrın 7-də onlara Şamonun şəhid xəbərini çatdırıblar. Atası Elman o günü belə xatırlayır:

“Oktyabrın 7-də səhər tezdən icra nümayəndəsi qapıya gəldi və boynumu qucaqlayıb dedi ki, “Şamo şəhid olub, vətən sağ olsun”. Sonra da Şamonun nəşini gətirdilər və kənddə böyük izdihamla dəfn etdik”.

Şəhidimizin anası Məhbubə xanım deyir ki, o acı xəbəri alanda özündən gedib:

“Ondan əvvəl yuxuda gördüm ki, bir dumanlı dağın başında Şamonu axtarıram. Bir gün sonra isə Şamonun şəhid xəbərini alanda özümdən gedib yixildim və dizim də yerə dəyib sindi. Daha sonrasını xatırlamıram”.

Qeyd edək ki, Şamo Elman oğlu Kərimov 1987-ci il dekabrın 17-də anadan olub. Vətən müharibəsində göstərdiyi xidmətlərinə görə ölümündən sonra ölkə başçısı tərəfindən “Vətən uğrunda” və “Füzulinin azad olunmasına görə” medalları ilə təltif edilib.

“BEŞ YAŞI OLANDA ANASI XƏSTƏLİKDƏN DÜNYASINI DƏYİŞDİ...” ŞƏHİD HƏRBÇİMİZİN ATASI...

Vətən müharibəmizdə şəhid olan hərbçilərimizdən biri də müddətdən artıq hərbi qulluqçu Bədirov Murad Qismət oğludur.

Şəhidimizin ailəsi ilə görüşmək üçün Cəlilabadın Kazımabad kəndinə yollandıq. Beləliklə, şəhid hərbçimizin döyüş yolundan bəhs edən həmin yazını təqdim edirik:

Bizi Kazımabad kəndində şəhidimizin atası Qismət kişi qarşılıdı. Muradla bağlı atasıyla həmsöhbət olduq. Şəhid atası deyir ki, hələ Muradın beş yaşı olanda o, anasını itirib:

“Özüm sürücü işləyirəm. İki oğlum var. Murad isə evin kiçiyidir. Əzab-əziyyətlə böyütmişəm uşaqlarımı. Muradın beş yaşı olanda anası xəstələnərək dünyasını dəyişdi. İki övladıma həm atalıq, həm də analıq etdim. Övladlarım böyüyəndən sonra mənə kömək etmək istədilər. Mənim də bir ata kimi borcum övladlarımın gələcə-

yin qurmaqdır. Büyük oğlum Mahsun hərbi xidmətdən qayıtdıqdan sonra məktəbdə gözətçi işləməyə başladı”.

“Muradla sonuncu dəfə sentyabrın 8-də danışdıq...”

“Murad da iyul ayında hərbi xidmətini başa vurub evə qayıtdı. Sentyabr ayında Murad müddətdən artıq hərbi qulluqçu kimi ordu sıralarında işə başladı. Elə sentyabr ayı da döyüslər başladı. Muradla sonuncu dəfə sentyabrın 8-də danışdıq. Dedi ki, “ata, hər şey yaxşıdır”. (Ağlayır) Ondan sonra Muradla əlaqə saxlaya bilmədik. Onu çox axtardım, amma tapa bilmədim. Muradin şəhid xəbərini bizə oktyabrın 18-də verdilər. Murad Suqovuşan uğrunda gedən döyüslərdə iştirak edib və Ağdərə istiqamətindəki döyüslərdə şəhid olub. Oktyabrın 19-da onun nəşini gətirdilər və yaşadığımız kənddə böyük izdihamla dəfn etdik. İndi də hara baxıramsa, gözlərim Muradı axtarır”.

Şəhidimizin evində bir otaq ancaq Muradin fotolarıyla bəzədilib. Şəhid atası deyir ki, bircə arzusu odur ki, şəhid oğlunun adı yaşadılsın. Başqa heç kimdən, heç nə istəmir. Sonda şəhidimizin atasına başsağlığı verib ordan ayrıldıq. Şəhid ailəsinin problemini həll etmək üçün aidiyyatı qurumlara müraciət edəcəyik”.

Qeyd edək ki, şəhid Murad Bədirov ölkə başçısı İlham Əliyev tərəfindən “Vətən uğrunda”, “Suqovuşanın azad olunmasına görə” və “Cəsur döyüşü” medalları ilə təltif edilib.

**“DOSTUM ŞƏHİD OLANDAN SONRA
EVDƏN XƏBƏRSİZ GEDİB ORDU
SIRALARINA YAZDILDIM...”
VƏTƏN MÜHARİBƏSİ İŞTİRAKÇISI**

Vətən müharibəmizin könüllü döyüşçülərindən biri də Elşən Elçin oğlu Qasımovdur. E.Qasımov 1998-ci ildə Cəlilabadın Muğan kəndində anadan olub. O, iki bacının bir qardaşıdır.

E.Qasımovla müsahibəni təqdim edirik:

- Elşən, hərbi xidmətini harda keçmişən?

- Sərhəd Qoşunlarının Şəmkir korpusunda xidmət etmişəm. Orda atıcı, snayperçi oldum və daha sonra çavuş rütbəsi aldım.

- Bəs Vətən müharibəsinə getməyinə səbəb nə oldu?

- Sentyabrın 27-də dostum Həsən Dəmirov və atanın dayısı oğlu Cəfərli Röyal şəhid oldu. Bundan sonra evdən xəbərsiz gedib dostlarım Hacı və Cavidanla gedib adımızı könüllü müharibəyə yazdırdıq.

- Evdə döyüşə getməyini biləndə bunu necə qarşıladılar?

- Artıq bizi döyüşə apardıqlarını dəqiq biləndən sonra gəlib evdə valideynlərimə dedim ki, mən döyüşə gedirəm. Doğrusu, valideynlərim də mənim bu istəyimi təmkinlə qarşıladılar. Çünkü içimdə bir vətən sevgisi var idi və bunu hər kəs başa düşməli idi. Beləliklə, sentyabrın 30-da yola düşdük.

- Hansı istiqamətlərdə döyüşə başladın?

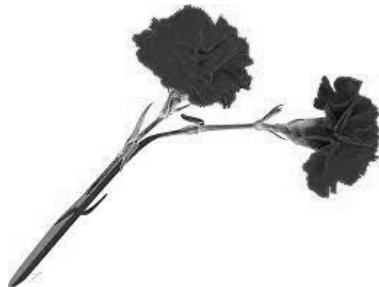
- Bizi Ağcabədi rayonuna apardılar və bir gecə orda qaldıqdan sonra Beyləqana yola düşdük. Beyləqandan isə Füzuli istiqamətində döyüşə yollandıq. Dostlarım Hacı, Cavidan və qonşu kənddən olan Mayis adlı dostumuz da bizimlə döyüşə girdi. Füzulinin Qaraxanbəyli kəndi istiqamətindən artıq döyüşlərə başladıq. Bizə hələ hər şey yuxu kimi gəlirdi. Bisdən qabaqda gedən döyüşçü yoldaşımız minaya düşdü və ayağını itirdi. Onda bildik ki, artıq bu işin zarafatı yoxdu, qanlı-qadalı müharibədəyik. Biz 18 gün bir yerdə döyüşdük və daha sonra ayrı-ayrı istiqamətlərə yollandıq.

- Hansı rayonların alınmasında iştirak etdin?

- Füzuli və Xocavənd istiqamətlərində döyüşdüm. Müharibədə təsirli səhnələr çox oldu. Döyüşçü yoldaşlarımdan bir neçəsi şəhid oldu. Döyüşdə iştirakımı görə Ali Baş Komandan tərəfindən “Füzulinin azad olunmasına görə” və “Xocavəndindən azad olunmasına görə” medalları ilə təltif edildim.

- O torpaqların alınmasında payı olmuş bir döyüşçü kimi indi hansı hissləri keçirirsən?

- Qarabağ torpağı bizim əzəli torpaqlarımızdır. Vətən müharibəsində iştirak etdiyim üçün çox qürurluyam. Vətəni bizlər qorunmalıyıq. Təbii ki, bu hiss məndə öz-özündən yaranmayıb. Anam müəllimədir, o, daim bizlərə vətəni sevməyi, onun dar gündən düşmənlə döyüşməyi aşılıyib. Bu gün ilk önce məni bu cür böyüdən valideynlərimə təşəkkür etmək istəyirəm. Allah cəmi şəhidlərimizi rəhmət eləsin, qazılərimizə şəfa versin. Bizim məqsədimiz ancaq irəli getmək idi və buna da nail olduq. Qalib ölkənin döyüşçüsü kimi fəxr edirəm.

“MÜBARİZİN POSTUNDА XİDMƏT ETMƏK MƏNİM ÜÇÜN QÜRUR İDİ...”-APREL VƏ VƏTƏN MÜHARİBƏSİ İŞTİRAKÇISI...

Torpaqlarımızın bütövlüyü uğrunda döyüşən hərbçilərimizdən biri də Əmənov Hacıağa Sultan oğludur. Qəhrəman döyüşçümüz öz döyüş yolunu bizə belə nəql etdi:

“Ailədə üç bacının tək qardaşıyam. 1997-ci il

yanvarın 2-də Cəlilabad rayon Muğan kəndində anadan olmuşam. 2015-ci ildə əsgəri xidmətimi çəkmək üçün ordu sıralarına çağırıldım. Xidmətimi Tərtərin Borsunlu kəndində Milli Qəhrəman Mübariz İbrahimovun xidmət etdiyi postda yerinə yetirmişəm”.

“Düşmənə başa saldıq ki, bu postda Mübariz İbrahimov xidmət...”

“Elə oldu ki, 2016-ci il Şanlı aprel döyüşləri zamanı ermənilər üç dəfə xidmət etdimiz postda hücum etdi. Hər dəfəsində onları yerinə oturtdıq. Həmin döyüşlər zamanı bir neçə əsgər yoldaşım şəhid oldu. Amma düşmənə başa saldıq ki, bu postda Mübariz İbrahimov xidmət edib və elə o, bu ərazidən keçərək düşmənin xeyli

sayda hərbçisini məhv edərək sonda özü də qəhrəmanca-sına şəhid olub. Mübariz İbrahimovun postunda xidmət etmək mənim üçün qürur idi. Ordu sıralarında tərxis olunandan sonra isə müxtəlif işlərdə çalışıram.

2020-ci il sentyabrın 27-də Vətən müharibəsi zamanı yenidən könüllü olaraq döyüslərə qatıldım. Bu dəfə isə Füzuli, Xocavənd və Laçın uğrunda gedən döyüslərdə savaşdım. Şükür Allaha ki, 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı düşməni ağır məğlubiyyətə uğratdıq. Vətən müharibəsində göstərdiyim xidmətlərə görə ölkə başçısı tərəfindən “Laçının azad olunmasına görə” medalı ilə təltif edilmişəm. Biz torpaqlarımızı hər zaman müdafiə etmə-yə hazırlıq”.

Cəlilabad rayonunun Qarabağ uğrunda döyüşlərdə Şəhid olan qəhrəmanları :

1. Mürsəlov Vüqar Mirəzbər oğlu
2. Axundov Səfa Fətulla oğlu
3. Cəfərov Faiq Əliqulu oğlu
4. Qubadov Arif Vəliş oğlu
5. Həsənov Eldar İspəndər oğlu
6. Abdullayev Əhməd Hüseynağa oğlu
7. Əhmədov Fərid Güloğlan oğlu
8. Ağayev Anar Adil oğlu
9. Ağasıyev Şəmsəddin Rəşid oğlu
10. Babayev Fəyaz Əvəz oğlu
11. İbadov Şahin Əlisahib oğlu
12. Nəzərov İnqilab Həsənxan oğlu

13. Quliyev Mahir Abuzər oğlu
14. İsmayılov Anar Əliağa oğlu
15. Məmmədov Azər Xeyrulla oğlu
16. Salmanov Oruc Məri oğlu
17. Tahirov Bəhruz Təyyar oğlu
18. Hüseynov Vasif İdris oğlu
19. Hüseynov Əşrəf Əli oğlu
20. Qasımov Vaqif Sadatxan oğlu
21. Əmirov Ehtiram Əmirxan oğlu
22. Abbasov Hikmət Əlheydər oğlu
23. Cəfərov Əflatun Abdul oğlu
24. Niftullayev İnqilab Xudaverdi oğlu
25. Orucov İslam Xıdır oğlu
26. Dadaşov İsa Ərzulla oğlu
27. Mehtiyyev Valeh Ələm oğlu
28. Cavadov Yusif Vahab oğlu
29. Səmədov Etibar Tapdıq oğlu
30. Əmirov Vaqif Niftulla oğlu
31. Quliyev Mahir Mürvət oğlu
32. Əskərov Sahib Qulu oğlu
33. Xanışov Akif Bürcəli oğlu
34. Mürsəlov Mirəjdər Mirşamil oğlu
35. İsmayılov İlham Aslan oğlu
36. Eynullayev Oktay Əhməd oğlu
37. Bağışov Şəhriyar Səlaməddin oğlu
38. Əlizadə Sənan Dövlət oğlu
39. Kərimov Niyaməddin Sənami oğlu
40. Bağırov Vəli Ağaqqardaş oğlu

41. Rzayev Nəsib Əmən oğlu
42. Ələkbərov Niyaz İbrahim oğlu
43. Əliyev Elçin Təvəggül oğlu
44. Səfərov Valeh Gürşad oğlu
45. Mahmudov Fazil Mahmud oğlu
46. Nəzərov Şamil Həsən oğlu
47. Eyvazov Mirzağa Novruz oğlu
48. Soltanov Şahin Mehti oğlu
49. Xəlilov Natiq Tarverdi oğlu
50. Aliyev Əyyar Şərif oğlu
51. Alışov Teymur Əliyusub oğlu
52. Eyvazov Ehtiram Əbil oğlu
53. Mirzəyev Vasif İbrahim oğlu
54. Fətiyev Elxan Şükür oğlu
55. Hacıyev Akif Əmiraslan oğlu
56. İsmayılov Elçin Ədalət oğlu
57. Nəsirov Şamil Mətləb oğlu
58. Ağayev Fəzail Əmir oğlu
59. Ağayev Cəbrayıł Atamalı oğlu
60. Quliyev Aləddin Xasay oğlu
61. Hüseynov Elnur Yaşar oğlu
62. Məmmədov Saməddin Tehran oğlu
63. Əsədov Samir Aqil oğlu
64. Aslanov Muxtar Əhmədağa oğlu
65. Şükürov Elgün Rafiq oğlu
66. Azadxanov Maarif Mədət oğlu
67. Bədəlov Faiq Məmmədəli oğlu
68. Hüseynov Hilal Dövlət oğlu

69. Novruzov Zaur Əzizaga oğlu
70. Hüseynov Sakit Cəlal oğlu
71. Şahverdiyev Qəhrəman Ataxan oğlu
72. Məhərrəmov Ramiz Əyyub oğlu
73. Pənahov Rəşad Səxavət oğlu
74. Ağayev Vidadi Orucəli oğlu
75. Bədirov Zakir Allahbağış oğlu
76. Ağayev İlqar İsmayılxan oğlu
77. Ağayev Məzahir Fazil oğlu
78. Poladov Həmid Ataş oğlu
79. Əliyev Rəfi Əsəd oğlu
80. Cəfərov Şakir Əli oğlu
81. Yusubov Eldəniz Sulduz
82. Əhmədov Rəşad Səmədulla oğlu
83. Həsənov Əfilağa Əvəz oğlu
84. Quliyev Azər Ərşad oğlu
85. Sadatov Rəhman Əlisahib oğlu
86. Ataşlı Zülficar Vəli oğlu
87. Abdullayev Vidadi Yadulla oğlu
88. Əliyev Fazil Allahverdi oğlu
89. Baxşəliyev Natiq Gülgəş oğlu
90. Qafarov Rəşid Əlisəfa oğlu
91. Kərimov Əli Əlizamin oğlu
92. Sadıqov Sərdar Beytulla oğlu
93. Məmmədov Emin Müseyib oğlu
94. Rüstəmov Rahib Səfərxan oğlu
95. Ağaşov Zeynal Şahməmməd oğlu
96. Əliyev Aslan Eldar oğlu

97. Abışov Mürsəl Xanış oğlu
98. Musayev Eyvaz İsrafil oğlu
99. Səfərov Seymur Ələsgər oğlu
100. Babayev Vidadi Ağaverdi oğlu
101. Səfərov Polad Əzizulla oğlu
102. Qaraşov İgid Paşaxan oğlu
103. Qardaşhanov Araz Əli oğlu
104. Hüseynov Rauf Qüdrət oğlu
105. İsayev Mübariz Hacıbala oğlu
106. Qasımov Elçin Fərhad oğlu
107. Nuriyev Aslan Cəfər oğlu
108. Dadaşov Elşən Adışirin oğlu
109. Şahbazov Adil Ədalət oğlu
110. Əliyev Adil İslam oğlu
111. Niftullayev Vüqar Mirzəbala oğlu
112. Alişanov Nizami Zeynal oğlu
113. Nəsirov Röyal İmran oğlu
114. Dadaşov Aslan Xudakərim oğlu
115. Həsənov Nizami Cəbrayıł oğlu
116. Qurbanov Naib Qulu oğlu
117. Muradov Zəfər Dilavər oğlu
118. Mirzəyev Daşqın Mirzəağa oğlu
119. İsmayılov Rövşən Çapay oğlu
120. Musayev Əli Becan oğlu
121. Muradov Murad Həzi oğlu
122. Bayramov Məhərrəm Bayram oğlu
123. Rəhimov Sakit Vəlixan oğlu
124. Əliyev Vüqar Mirzəağa oğlu

125. Nadirov Nicat Hüseyn oğlu
126. Rəhimov Sənan Hafiz oğlu
127. Tarverdiyev Rizvan Nəsrəddin oğlu
128. Yusubov Nəzir Təvəkkül oğlu
129. Əhmədov Telman Bəkir oğlu
130. Süleymanov İlqar Nurulla oğlu
131. Nəzərov Rövşən Mirzəbala oğlu
132. Cavadov Asif Hidayət oğlu
133. Şamiyev Zahir Abasəli oğlu
134. Əmənov Hüseyn Rəsul oğlu
135. Quliyev Faiq Baba oğlu
136. Mehtiyev Aqşin Xudakərim oğlu
137. Abbasov Salman Daxil oğlu
138. Bayramov Fəzail Qüdrət oğlu
139. Əliyev Malik Balaxan oğlu
140. Əmənov Cabir Fərəc oğlu
141. Ağayev Sənan Qədir oğlu
142. Qəmbərov Kamil Arif oğlu
143. Eyvazov Asəf Qaraxan oğlu
144. Paşayev Ramin Aydin oğlu
145. Həsənov Rövşən Əvəz oğlu
146. Əliyev Cəmaləddin Saleh oğlu
147. Babayev Əlisafa Şükür oğlu
148. Ağayev Arif Adış oğlu
149. Əkbərli Hüseyn Zakir oğlu
150. Rzayev Xəyyam Pənah oğlu
151. Həsənov Əsəd Səyədulla oğlu
152. Mayılzadə Məhərrəm Qafar oğlu

MİLLİ QƏHRƏMANLARIMIZ :

1.Mürsəlov Vüqar Mirəzbər oğlu – (10.03.1963 - 09.06.1992) Göytəpə şəhəri - Azərbaycan Respublikasının Milli Qəhrəmanı (08.10.1992)

2.Axundov Səfa Fətulla oğlu – (19.06.1958 - 28.01.1992) Cəlilabad şəhəri - Azərbaycan Respublikası-nın Milli Qəhrəmanı

3.Cəfərov Faiq Əliqulu oğlu – (01.05.1974 - 20.08.1999) Şiləvəngə kəndi - Azərbaycan Respublikası-nın Milli Qəhrəmanı (17.03.1995)

4.Qubadov Arif Vəliş oğlu – (20.09.1966 - 26.09.2009) Əliqasımlı kəndi - Azərbaycan Respublikasının Milli Qəhrəmanı

5.Həsənov Eldar İspəndər oğlu – (26.12.1965 - 12.05.1994) Lallar kəndi - Azərbaycan Respublikasının Milli Qəhrəmanı (15.01.1995)

Aprel şəhidimiz :

Nəsirov Röyal İmran oğlu – (16.03.1997 - 02.04.2016)
Məlikqasımlı kəndi – 3 - cü dərəcəli medal

44 GÜNLÜK VƏTƏN MÜHARİBƏSİNİN CƏLİLABADLI ŞƏHİDLƏRİ

ABBASOV AYAZ

ABBASOV DAVUD

ABBASOV SEYMUR

ABDULLAYEV RƏŞAD

AĞABALAYEV SADIQ

AĞAHÜSEYNLİ SƏYYAD

AĞAYEV XƏLİL

AĞAYEV MİRLƏTİF

AĞAYEV ELÇİN

AĞAQULİYEV TOFIQ

AĞAŞOV FAMIL

ABDULLAYEV ƏLİKRAM

ABDULLAYEV TOSİF

ALIŞOV ÜLVİ

BABAYEV MURAD

BABAYEV MUXTAR

BAGIROV ELNUR

BAXŞƏLİYEV İMAN

BAYRAMOV ELVİN

BAYRAMOV RAMİN

BƏDİROV MURAD

CƏFƏROV ARAZ

CƏFƏROV AYXAN

CƏFƏROV RAHİD

DƏMİROV HƏSƏN
EMİNOV TACİR
ƏHMƏDOV SƏYADULLA
ƏKBƏROV İBARƏT
ƏLİYEV CAMAL
ƏLİYEV RƏVAN
ƏLİZADƏ TALEH
ƏLİZADƏ VÜSAL
ƏMİRLİ TOFIQ
ƏSƏDLİ ƏSƏD
ƏSGƏROV MUSA
ƏSGƏROV ŞƏHRİYAR
ƏŞRƏFBƏYLİ MİRSƏFA
ƏZİZOV İBRAHİM
FƏTİYEV XƏQANI
HEYDƏROV QADİR
HƏBİBİ FÜZULİ
HƏSƏNOV NAMİQ
HÜSEYNLİ ƏKBƏR

HÜSEYNLİ ƏMRƏH
HÜSEYNOV CAVİD
HÜSEYNOV FƏRİD
XANIŞOV ƏLİKRAM
XANKİŞİYEV MƏDƏD
İBRAHİMLİ ELMƏDDİN
İBRAHİMLİ KƏNAN
İSAYEV TƏBRİZ
İSGƏNDƏROV ELÇİN
İSGƏNDƏRLİ KAMRAN
İSMAYILOV ELÇİN
İŞİYEV RƏFAİL
KAZIMOV RUSİF
KƏRİMOV ASİF
KƏRİMOV ŞAMO
QASIMOV HÜSEYN
QASIMOV XALİD
QASIMOV MİRAGA
QASİMOV MÜRTAZA

QASIMZADƏ ÜMİDVAR

QƏNBƏROV ƏLİƏKBƏR

QUBADLI FUAD

QULİYEV ELŞƏN

QULİYEV FƏRİD

QULİYEV TƏRLAN

QULİYEV RƏŞAD

MƏMMƏDOV DAŞQIN

MƏMMƏDOV ƏSGƏR

MƏMMƏDOV KƏNAN

MƏMMƏDOV MƏCID

MİRZƏYEV KAMRAN

MURADOV VÜSAL

NADIRLİ KƏNAN

NƏSİBOV NİCAT

NİFTULLAYEV ELŞƏN

PAŞAYEV CAVİD

PAŞAYEV MAHİR

RƏHİMÖV TURAL

RÜSTƏMOV ƏLİ
RZAYEV BİLAL
SADIQOV ELNUR
SƏFƏROV MAARİF
SƏLİFOV MURAD
ŞƏRİFOV MİRNAĞI
ŞÜKÜROV ALİM
VƏLİŞOV ELMƏDDİN
YUNUSOV MİRALKAS
ZEYNALOV HÜSEYN
ZEYNALOV İLQAR
ZEYNİYEV RƏŞAD
ƏMİRLİ TOFIQ
ƏSƏDLİ ƏSƏD
ƏSGƏROV MUSA
ƏSGƏROV ŞƏHİRİYAR
ƏŞRƏFBƏYLİ MİRSƏFA
ƏZİZOV İBRAHİM
FƏTİYEV XƏQANI

HEYDƏROV QADİR
HƏBİBİ FÜZULİ
HƏSƏNOV NAMİQ
HÜSEYNLİ ƏKBƏR
HÜSEYNLİ ƏMRAH
HÜSEYNOV CAVİD
HÜSEYNOV FƏRİD
XANIŞOV ƏLİKRAM
XANKİŞİYEV MƏDƏD
İBRAHİMLİ ELMƏDDİN
İBRAHİMLİ KƏNAN
İSAYEV TƏBRİZ
İSGƏNDƏROV ELÇİN
İSGƏNDƏRLİ KAMRAN
İSMAYILOV ELÇİN
İŞİYEV RƏFAİL
KAZIMOV RUSİF
KƏRİMÖV ASİF
KƏRİMÖV ŞAMO

QASIMOV HÜSEYN

QASIMOV XALİD

QASIMOV MİRAGA

QASIMOV MÜRTAZA

QASIMZADƏ ÜMİDVAR

QƏNBƏROV ƏLİƏKBƏR

QUBADLI FUAD

QULİYEV ELŞƏN

QULİYEV FƏRİD

QULİYEV TƏRLAN

QULİYEV RƏŞAD

MƏMMƏDOV DAŞQIN

VASİF ƏLİHÜSEYN

CƏNNƏT YOLÇULARI

“Elm və təhsil” nəşriyyatının direktoru:
N.MƏMMƏDLİ

Dizayner: Kamran İbrahimov
Texniki redaktor: Rövşanə Nizamiqızı

Çapa imzalanmış 06.01.2022
Şərti çap vərəqi 5. Sifariş № 298
Kağız formatı 60x84 1/16. Tiraj 100

Kitab “Elm və təhsil” nəşriyyat-poliqrafiya
müəssisəsində səhifələnib, çap olunmuşdur

E-mail: elm.ve.tehsil@mail.ru

Tel: 497-16-32; 050-311-41-89

Ünvan: Bakı, İçərişəhər, 3-cü Maqomayev 8 /4